

Vlaams
Parlement

stuk **769** (2010-2011) – Nr. 5
ingediend op 12 mei 2011 (2010-2011)

Voorstel van resolutie

van de dames Griet Coppé, Cindy Franssen,
Katrien Schryvers, Danielle Godderis-T'Jonck,
Mia De Vits en Lies Jans

betreffende de organisatie van de palliatieve zorg

Voorstel van resolutie

van de dames Gerda Van Steenberge en Marijke Dillen
en de heren Erik Tack en Felix Strackx

betreffende een betere ondersteuning
van de palliatieve zorg

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn,
Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door mevrouw Vera Van der Borgh

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de heer John Crombez, mevrouw Else De Wachter;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de dames Gerda Van Steenberge, Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Mia De Vits, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

769 (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van resolutie
– Nr. 2 en 3: Amendementen
– Nr. 4: Verslag over hoorzitting
904 (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid besprak het voorstel van resolutie betreffende de organisatie van de palliatieve zorg tijdens haar vergaderingen van dinsdag 22 februari en dinsdag 10 mei 2011.

De amendementen op dit voorstel van resolutie zijn terug te vinden in *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 769/2 en 3.

In overeenstemming met artikel 26, 2, van het Reglement werd dit voorstel van resolutie in samenhang behandeld met het voorstel van resolutie betreffende een betere ondersteuning van de palliatieve zorg (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 904/1).

Over beide voorstellen van resolutie werd een hoorzitting georganiseerd op 22 maart 2011. Het verslag van de hoorzitting is terug te vinden in *Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 769/4.

1. Toelichting bij het voorstel van resolutie betreffende de organisatie van de palliatieve zorg door mevrouw Griet Coppé, eerste indiener

Mevrouw *Griet Coppé* zegt dat een warme samenleving ook in de laatste levensfase garant staat voor de kwaliteit van het leven. Vroegtijdige informatie, naast zorgvuldige beoordeling en behandeling van pijn kan veel lijden voorkomen en verlichten. Andere lichamelijke, psychosociale en spirituele problemen moeten aan bod kunnen komen.

In 2010 sloegen de West-Vlaamse palliatieve netwerken alarm: voort werken met uitsluitend Vlaamse middelen betekent dat ze slechts de helft van de patiënten kunnen behandelen. De andere netwerken kampen met vergelijkbare problemen. Ze houden het hoofd boven water dankzij benefietavonden en fondsenwerving. Mevrouw Griet Coppé vindt de situatie een warme samenleving onwaardig.

Vrijwel iedereen wil in zijn vertrouwde omgeving afscheid nemen van het leven. Ook de nabestaanden hebben baat bij thuis sterven. Dankzij de netwerken kan daar open over gesproken worden. Onderzoek van de Christelijke Mutualiteiten toont aan dat thuis sterven goedkoper is voor de samenleving. De kosten voor palliatieve verzorging liggen tijdens de laatste maand van een ziekenhuisopname 3,5 keer hoger.

De vergrijzing, de toegenomen aandacht voor palliatieve zorg van de eerste- en de tweedelijnsgezondheidszorg en de complexer geworden zorg liggen aan de basis van de onderfinanciering van de sector. Het voorstel van resolutie vraagt een toereikende basis-subsidiëring van de palliatieve netwerken, evenredig aan de huidige situatie. Daarbij moet rekening worden gehouden met de reële loonkosten van het vereiste personeelskader. Er wordt onvoldoende rekening gehouden met kwalificatie, anciënniteit en functie van het personeel.

Voorts zijn opleiding en vorming voor vrijwilligers noodzakelijk. Een vrijwilliger mag pas aan het bed van een patiënt ondersteuning verzorgen als hij/zij slaagt voor een proef. Voor netwerkcoördinatoren en -medewerkers is het niet vanzelfsprekend om zinvolle opleidingen te vinden door het beperkte aanbod. Gezien de werkdruk kan niet altijd voldoende tijd worden vrijgemaakt. Naast uitbreiding van het personeelskader is er behoefte aan een stimulerende in plaats van een blokkerende vorming. Er zijn reeds oplossingen naar voren geschoven zoals andere leervormen, of stage en opleiding spreiden over twee jaar. Medewerkers van netwerken en thuiszorgequipes moeten echter – ook als ze deeltijds werken – elk jaar 40 uur vorming volgen. De opleidingsvereisten zijn hoger voor de thuiszorg dan voor palliatieve supportteams in ziekenhuizen.

Belangrijk voor palliatieve zorg is ondersteunende informatie. Voldoende expertise, informatie over patiëntenrechten en palliatieve zorg helpen patiënten en hun omgeving antwoorden te vinden op alle vragen. Informatie over en bewustwording van patiënten-

rechten en palliatieve zorg, beslissingen over het levenseinde, programma's over vroegtijdige zorgplanning en de subsidiëring van de LEIFlijn lenigen deze noden al. Deze goede initiatieven moeten worden voortgezet.

Het voorstel van resolutie vraagt een structurele verankering van de palliatieve zorg. De netwerken, de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen en vzw LEIF worden geregeld in een besluit van de Vlaamse Regering en verdienen – net zoals de palliatieve dagcentra – een decretale verankering, zoals afgesproken in het Vlaamse regeerakkoord 2009-2014. Voorts vraagt het voorstel van resolutie de Vlaamse Regering verder in te zetten op het samenwerken en samenbrengen van alle actoren die in Vlaanderen actief zijn voor mensen met een ernstige, ongeneeslijke en levensbedreigende ziekte.

Bij palliatieve zorg zijn talrijke actoren betrokken. De palliatieve netwerken en samenwerkingsverbanden vallen in Vlaanderen samen. Ze krijgen zowel Vlaamse als federale middelen. De sector is voorstander van een overheveling van de bevoegdheden en middelen naar de deelstaten.

Ten slotte vraagt het voorstel van resolutie om in afwachting van een staatshervorming met de Federale Regering te overleggen over de afschaffing van de financierbare quota voor de multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging, over het modereren van de opleidings- en vormingsvereisten van de medewerkers van de samenwerkingsverbanden inzake palliatieve verzorging en van de multidisciplinaire begeleidingsequipes voor palliatieve verzorging en over het vereenvoudigen en afstemmen van de administratieve verplichtingen, opgelegd door de Vlaamse overheid, de federale overheid en het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering aan de palliatieve netwerken en de samenwerkingsverbanden inzake palliatieve zorgen.

2. Toelichting bij het voorstel van resolutie betreffende een betere ondersteuning van de palliatieve zorg door mevrouw Gerda Van Steenberge, eerste indiener

Mevrouw *Gerda Van Steenberge* heeft haar voorstel van resolutie ingediend om aan te tonen dat stukken soms ten onrechte worden verworpen. Dit voorstel van resolutie is een enigszins geactualiseerde versie van het voorstel van resolutie met hetzelfde opschrift dat ze in 2006 heeft ingediend (*Parl. St. Vl. Parl. 2005-06, nr. 898/1*). De actualisering bestaat erin dat wordt verwezen naar het convenant met de Federatie Palliatieve Zorg Vlaanderen en naar het Vlaams regeerakkoord 2009-2014.

De spreekster benadrukt dat haar voorstel van resolutie slechts in beperkte mate verschilt van het voorstel van resolutie van de meerderheid. Ze wijst de heer Dehaene erop dat hij zich tijdens de bespreking van haar oorspronkelijke voorstel van resolutie heeft verzet tegen de overheveling van de gezondheidszorg (*Parl. St. Vl. Parl. 2005-06, nr. 898/2*). Het voorstel van resolutie van de meerderheid vraagt de Vlaamse Regering met de Federale Regering te onderhandelen over een volledige overdracht van bevoegdheden en middelen inzake palliatieve zorgen. Mevrouw Gerda Van Steenberge zegt dat Vlaams Belang het voorstel van resolutie van de meerderheid zal goedkeuren.

Vervolgens wijst ze op de gelijkenis tussen het voorstel van resolutie van de meerderheid en haar met redenen omklede motie tot besluit van de op 26 oktober 2010 gehouden interpellatie tot minister Vandeuren over de financiering van de palliatieve zorgcentra (*Parl. St. Vl. Parl. 2010-11, nr. 768/1*). Ook haar met redenen omklede motie is verworpen.

In tegenstelling tot de meerderheid vraagt mevrouw Gerda Van Steenberge in haar voorstel van resolutie objectief wetenschappelijk onderzoek als onderbouwing van de palliatieve zorg te stimuleren. De buurlanden staan veel verder met dat onderzoek. Daarnaast is een modulair en uniform registratie-instrument nodig dat in de volledige sector gebruikt kan worden. Dergelijk instrument maakt een vergelijking tussen de palliatieve diensten

en de opvolging van patiënten mogelijk. De spreekster benadrukt dat ook de palliatieve netwerken daarnaar vragen. Ze suggereert ofwel haar eigen voorstel van resolutie goed te keuren ofwel het voorstel van resolutie van de meerderheid in die zin te amenderen.

3. Bespreking

Mevrouw *Mia De Vits* zegt dat het voorstel van resolutie van de meerderheid tegemoetkomt aan de bezorgdheden die tijdens de hoorzitting van 22 maart 2011 naar voren werden geschoven. Het voorstel van resolutie van de meerderheid gaat bovendien concreter in op de aangehaalde problemen dan het voorstel van resolutie van mevrouw Van Steenberghe. De spreekster spreekt de hoop uit dat de huidige regelgeving over de palliatieve netwerken geactualiseerd zal zijn tegen eind 2011, zoals aangehaald in de beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2010-2011 (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 762/1).

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t ziet overeenstemming tussen beide voorstellen van resolutie. Haar fractie heeft geen eigen voorstel van resolutie ingediend omdat ze zich in grote mate kan vinden in beide voorstellen. Een betere en sterkere organisatie van de palliatieve zorg moet voor iedereen een doelstelling zijn. Naast bijkomende financiële inspanningen veronderstelt dat de inbedding van de palliatieve dagcentra in het Vlaamse zorglandschap. Vlaanderen moet niet alleen streven naar bijkomende bevoegdheden, maar ook zijn eigen bevoegdheden maximaal aanwenden. Alle sprekers benadrukten tijdens de hoorzitting het belang van de structurele erkenning en subsidiëring, waarop het ondanks herhaalde aankondigingen wachten blijft. Dat beide voorstellen van resolutie de hoop voeden dat daar eindelijk werk van zal worden gemaakt, juicht de spreekster toe.

De spreekster heeft amendementen ingediend op het voorstel van resolutie van de meerderheid omdat een aantal zaken ontbreekt.

Amendement nr. 2 strekt ertoe aan het laatste streepje, 5°, de volgende zinsnede toe te voegen: “, evenals in een reguliere subsidiëring;”. In haar motivering verwijst ze naar het advies van de Raad van State bij het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 965/1).

Amendement nr. 3 strekt ertoe in het laatste streepje een punt 5°/1 in te voegen, dat luidt als volgt: “voor de woonzorgcentra te voorzien in een aanvullende financiering onder de vorm van een forfait per bewoner teneinde de opleiding van medewerkers in woonzorgcentra met betrekking tot palliatieve zorgen te verbeteren en de referentiepersoon de mogelijkheid te geven meer tijd vrij te maken voor de coördinerende functie;”.

Op dit ogenblik is er enkel een subsidie van de federale overheid. De spreekster is de mening toegedaan dat de Vlaamse overheid ook een deel van de subsidiëeringsverantwoordelijkheid draagt.

Amendement nr. 4 strekt ertoe in het laatste streepje een punt 6°/1 in te voegen, dat luidt als volgt: “woonzorgcentra op te leggen een euthanasiebeleid te ontwikkelen met transparantie ten aanzien van de ouderen die ze opnemen over hun beleid ten aanzien van euthanasie binnen de muren van het rustoord voor bejaarden of rust- en verzorgingstehuis;”.

Wie zijn laatste jaren in een woonzorgcentra doorbrengt, verdient volgens mevrouw Vera Van der Borgh duidelijkheid.

De spreekster trekt haar amendementen nr. 1 en 5 in.

Mevrouw *Griet Coppé* zegt in antwoord op amendement nr. 2 dat mevrouw Van der Borgh in 2006 deel uitmaakte van de meerderheid en het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 mee heeft goedgekeurd.

In antwoord op amendement nr. 3 verwijst de spreker naar deel C van het RIZIV-instellingsforfait ROB-RVT dat voorziet in financiering voor de palliatieve functie en vorming.

In antwoord op amendement nr. 4 verwijst mevrouw Griet Coppé naar artikel 11 van bijlage XII bij van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juli 2009 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en vereniging van gebruikers en mantelzorgers. Dat artikel bepaalt dat het woonzorgcentrum bij de opname aan de bewoner een kopie moet bezorgen van de interne afsprakennota. De afsprakennota vermeldt onder meer de regeling met betrekking tot opname in een ziekenhuis en de mogelijkheden en beperkingen binnen het woonzorgcentrum in verband met palliatie en euthanasie.

Mevrouw Gerda Van Steenberge zal amendement nr. 2 goedkeuren. Ze wijst erop dat zij daar al heeft op gewezen tijdens de bespreking van het ontwerp van decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2007 (*Parl. St.* Vl. Parl. 2006-07, nr. 965/19). Op 26 oktober 2010 interpeleerde ze minister Vandeuren over de financiering van de palliatieve dagcentra (*Hand.* Vl. Parl. 2010-11, nr. C42). Na afloop van de interpellatie heeft ze in de wandelgangen vernomen dat ze weliswaar gelijk heeft, maar geen gelijk zal krijgen. Ze vreest dat mevrouw Van der Borgh met haar amendement evenmin gelijk zal krijgen.

De spreker zal eveneens amendement nr. 3 goedkeuren. Het is de bedoeling van minister Vandeuren om de palliatieve zorg in te bedden in het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009. In die optiek is het evident dat in de woonzorgcentra voor aanvullende financiering wordt gezorgd.

Mevrouw Gerda Van Steenberge zal amendement nr. 4 niet goedkeuren omdat het niet past in een voorstel van resolutie over palliatieve zorg. De voorgestelde bepaling past beter in het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009. Het debat over euthanasie hoort, tot ongenoegen van de spreker, nog steeds thuis op het federale niveau.

Mevrouw Vera Van der Borgh zegt dat amendement nr. 4 ertoe strekt het euthanasiebeleid op te nemen in het huishoudelijke reglement van elk woonzorgcentrum. Vlaanderen is bevoegd over het huishoudelijke reglement.

De dames Mia De Vits en Griet Coppé vinden de bezorgdheid van mevrouw Van der Borgh terecht. Aangezien er reeds een regeling is, vinden ze het amendement evenwel onnodig.

Mevrouw Vera Van der Borgh zal zich onthouden bij de stemming over het voorstel van resolutie. Ze betreurt dat de meerderheid er niet in slaagt met een open blik te oordelen over de inhoud van haar amendementen, vooral omdat dit onderwerp niet politiek geladen is.

4. Stemmingen

4.1. Voorstel van resolutie betreffende de organisatie van de palliatieve zorg

Amendement nr. 2 wordt met 5 stemmen tegen 7 niet aangenomen.

Amendement nr. 3 wordt met 5 stemmen tegen 7 niet aangenomen.

Amendement nr. 4 wordt met 2 stemmen tegen 9 bij 1 onthouding niet aangenomen.

Het voorstel van resolutie wordt met 10 stemmen bij 2 onthoudingen aangenomen.

4.2. *Voorstel van resolutie betreffende een betere ondersteuning van de palliatieve zorg*

Het voorstel van resolutie wordt met 3 stemmen tegen 8 bij 2 onthoudingen niet aangenomen.

Tom DEHAENE,
voorzitter

Vera VAN DER BORGHT,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

LEIF	LevensEinde InformatieForum
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
rob	rustoord voor bejaarden
rvt	rust- en verzorgingstehuis